

УКРАЇНА
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 4394/16 З.27-20 від 17.04.2020

Вінницька районна рада
Вінницької області
вул. Хмельницьке шосе, 17,
м. Вінниця, 21036

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула лист Вінницької районної ради Вінницької області від 17.03.2020 № 01-03/237, надісланий листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 24.03.2020 № 10007/0/2-20, та в межах компетенції повідомляє.

Правовий статус НКРЕКП, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення визначає Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП).

Відповідно до положень Закону про НКРЕКП для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор, зокрема, надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Формування та реалізація тарифної політики здійснюється НКРЕКП відповідно до законів України «Про природні монополії», «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», інших чинних нормативно-правових актів на принципах, зокрема, неупередженості та об'єктивності під час прийняття рішень, самоокупності суб'єктів природних монополій, стимулювання підвищення якості послуг суб'єктів природних монополій і задоволення попиту на них та забезпечення захисту прав споживачів.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до положень статті 1 Закону:

12 05 2020
481/01-03

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG.

Таким чином, саме положеннями Закону визначено правові основи надання доступу до газової інфраструктури на принципах надання права користування потужністю.

До 01.01.2020 кінцевий платіж за природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснює постачальник, на якого покладено спеціальні обов'язки, визначався з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу, тарифу на послуги розподілу природного газу та податку на додану вартість.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу мала недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природній газ. При цьому здійснено перехід до замовленої потужності та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі - Кодекс), розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається оператором газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу (положення пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу).

Таким чином, з 01.01.2020 кожен споживач сплачує кошти за отриману послугу розподілу рівними частинами протягом року не залежно від обсягу спожитого природного газу в поточному місяці. При цьому, річна замовлена потужність об'єкта споживача на розрахунковий календарний 2021 рік буде визначатись виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за період з 01 жовтня

2019 року по 30 вересня 2020 року, тому зменшення/збільшення спожитого обсягу природного газу у поточному газовому році (01.10.2019-30.09.2020) призведе до зменшення/збільшення величини замовленої річної потужності, а отже і плати за послуги розподілу природного газу у наступному календарному році.

Разом з цим, споживачам, що не є побутовими, положеннями глави 6 розділу VI Кодексу надано право самостійно замовляти річну потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік та скорегувати її у липні розрахункового календарного року, що дозволяє споживачу, що не є побутовим, планувати свої витрати на оплату послуги розподілу природного газу.

Відповідно до положень пункту 4 глави 6 Розділу VI Кодексу для нового споживача та/або його об'єкта, що має фактичний період споживання природного газу менший ніж дев'ять місяців (крім об'єктів споживачів, що не є побутовими), або за умови відсутності споживання природного газу споживачем та/або його об'єктом протягом усього попереднього газового року річна замовлена потужність споживача (його об'єкта) визначається Оператором ГРМ на рівні:

39 куб.м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується тільки для приготування їжі;

126 куб.м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі;

314 куб.м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення, або об'єкта споживача, що не є побутовим.

З моменту, коли новий побутовий споживач та/або об'єкт побутового споживача фактично споживає природний газ повні дев'ять місяців та до завершення повного календарного року споживання, величина річної замовленої потужності об'єкта споживача визначається як добуток числа 12 на фактичне середньомісячне споживання природного газу за попередні дев'ять місяців.

Разом з тим, відповідно до положень пункту 8 глави 6 розділу VI Кодексу припинення або обмеження розподілу (споживання) природного газу не звільняє споживача від зобов'язання оплати вартості послуг за договором розподілу природного газу, крім випадку розірвання цього договору. У разі розірвання договору розподілу природного газу Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII цього Кодексу.

Крім того, згідно з підпунктом 1 пункту 1 глави 7 розділу VI Кодексу Оператор ГРМ в установленому законодавством порядку має право припинити/обмежити газопостачання (розподіл природного газу) на об'єкт споживача (у тому числі побутового споживача) з дотриманням Правил безпеки систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15 травня 2015 року № 285, та нормативних документів, що визначають порядок обмеження/припинення природного газу, зокрема у випадку несвоєчасної та/або неповної оплати послуг згідно з умовами договору розподілу природного газу.

Слід відмітити, що відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає низку переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними

частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Прозорість формування платежів за газ як товар та за послуги розподілу природного газу дозволяють споживачу відстежувати та контролювати власне споживання з метою мінімізації рахунків.

При цьому рівномірні надходження коштів дозволять газорозподільним підприємствам забезпечити високий рівень обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, що знаходяться на балансі газорозподільного підприємства, з метою підвищення рівня безпеки газопостачання.

Відповідно до положень глави 2 розділу I Кодексу Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та надання послуги розподілу природного газу.

При цьому єдине джерело покриття витрат Операторів ГРМ як суб'єктів природної монополії, що необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу, – тариф на послуги розподілу природного газу. Забезпечення Операторів ГРМ коштами на обслуговування та експлуатацію газорозподільних систем є головною запорукою безпечного та надійного функціонування цих систем.

Формування витрат, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу для газорозподільного підприємства, здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат кожного окремого газорозподільного підприємства з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових платежів, прогнозних індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді. За рахунок цих коштів забезпечується робота газорозподільних мереж, експлуатація газового обладнання, підтримується цілодобова робота аварійних служб для запобігання можливим витокам природного газу та недопущення аварійних ситуацій.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі кінцевого платежу за природний газ.

Член НКРЕКП

О. Кривенко